

Cộng đồng chuyên môn: giải pháp gợi ý cho một vài bất cập của chương trình bồi dưỡng chuyên môn ở một Khoa của một trường Đại học

Th.S. Phạm Thị Thanh Thủy

Th.S. Văn Thị Thanh Bình

T.S. Đỗ Thị Thanh Hà

Bước chân vào làm một ngành nghề mới hay một chuyên môn mới luôn là thách thức lớn với bất cứ ai, thậm chí cả những người đã có những kinh nghiệm nhất định. Có nhiều năm kinh nghiệm trong một lĩnh vực nào đó không có nghĩa là sẽ không gặp khó khăn khi thực hành/ làm một chuyên môn khác. Chính những thời điểm chuyển giao này là những thời điểm gây ra căng thẳng, tốn thời gian và công sức của người học việc và đó cũng chính là lý do người ta cần đến sự hướng dẫn, sự hỗ trợ để có thể tự tin và đủ năng lực để công tác trong chuyên môn mới.

Vấn đề bồi dưỡng chuyên môn cho giáo viên cũng không nằm ngoài chu trình trên. Những giáo viên giảng dạy thực hành tiếng lâu năm với đầy kinh nghiệm cũng gặp không ít khó khăn khi chuyển sang dạy một môn lý thuyết với những yêu cầu và phương pháp giảng dạy có nhiều điểm khác biệt (Mizell, 2010). Tuy bản lĩnh đứng lớp có thể vẫn ổn định, nhưng kỹ năng tương tác và kiến thức chuyên môn mới là cái mà nhiều giáo viên dày dặn kinh nghiệm e ngại, chưa nói đến các giáo viên trẻ.

Các giáo viên dạy thực hành tiếng ở các Khoa khác có thể đến với Khoa X, một khoa chuyên về giảng dạy các môn lý thuyết với nhiều lý do khác nhau: được giảng dạy chuyên môn yêu thích, được giảng dạy những môn được cho là khó hơn, được thoát khỏi việc dạy những môn thực hành tiếng mà sinh viên không thiết tha học, được khuyến khích dạy hai chuyên môn, v.v. Cho dù lý do là gì thì những giáo viên đến Khoa X đều gặp phải nhiều bỡ ngỡ và không ít khó khăn khi phải tìm hiểu và giảng dạy những chuyên môn mới này.

Ngược lại, khoa X cũng có nhu cầu đào tạo giáo viên nguồn ở các khoa khác để hỗ trợ giảng dạy chuyên môn cho các tổ bộ môn trong khoa khi cần thiết. Cung và cầu gặp nhau nên chương trình bồi dưỡng chuyên môn (BDCM) đã ra đời được mấy năm ở khoa X. Thế nhưng BDCM năm sau không phải lúc nào cũng là sự kết nối của năm trước. Những giáo viên tham gia vào hoạt động BDCM của năm sau có thể lại khác năm trước và hoạt động

BDCM có thể chưa đạt hiệu quả như mong muốn nên số lượng giáo viên cần hướng dẫn tham gia có sự giảm sút đáng kể từ đầu năm đến cuối năm.

Cảm nhận được những khó khăn và bất cập trong hoạt động BDCM của Khoa, chúng tôi quyết định làm nghiên cứu khảo sát hoạt động BDCM diễn ra từ tháng 9/2012 đến 8/2013 và đưa ra hướng giải quyết những bất cập của chương trình này với tên đề tài: *“Cộng đồng chuyên môn: giải pháp gợi ý cho một vài bất cập của chương trình bồi dưỡng chuyên môn ở một Khoa của một trường Đại học”*

Mục tiêu nghiên cứu

Nghiên cứu này nhằm trả lời hai câu hỏi nghiên cứu sau:

1. Tại sao chương trình bồi dưỡng chuyên môn lại chưa thành công?
2. Cộng đồng chuyên môn có thể giúp giải quyết bằng những cách nào?

Phạm vi nghiên cứu

Do cần khảo sát về hoạt động BDCM nên những nhà nghiên cứu chỉ nghiên cứu những giáo viên tham gia vào BDCM của năm học từ tháng 9 năm 2012 đến tháng 8 năm 2013 nhằm có được những phản hồi cập nhật nhất. Ngoài ra, nghiên cứu này cũng chỉ tập trung khảo sát các giáo viên tham gia hướng dẫn chuyên môn ở một tổ thay vì cả 3 tổ với lý do hoạt động BDCM diễn ra mạnh mẽ ở tổ chuyên môn này hơn các tổ khác. Nghiên cứu này cũng chỉ tiến hành khảo sát lấy ý kiến những người tham dự BDCM từ đầu học kỳ đến cuối học kỳ, bỏ qua những người bỏ tham gia hoạt động sau buổi gặp orientation đầu tiên hoặc sau một số buổi hội thảo hướng dẫn chung, chưa có sự tương tác sâu giữa giáo viên hướng dẫn (người hướng dẫn) và giáo viên được hướng dẫn (người được hướng dẫn)

Phương pháp nghiên cứu

Case study (còn được gọi là phương pháp nghiên cứu trường hợp cụ thể) là một trong những phương pháp nghiên cứu được sử dụng sử dụng ngày càng nhiều trong nghiên cứu (Yin, [15], Stake [16]). Nghiên cứu trường hợp cụ thể là một phương pháp nghiên cứu tốt giúp nhà nghiên cứu có nhiều thông tin về một vấn đề xã hội phức tạp. Phương pháp

nghiên cứu này còn cho phép nhà nghiên cứu có được cái nhìn sâu về một hiện tượng trong đời sống thực mà nhiều phương pháp khác, nhất là phương pháp định lượng, không có được. (Yin, [15]). Yin còn nói thêm rằng nghiên cứu trường hợp còn giúp ta tìm hiểu “bằng cách nào” hoặc “tại sao” một chương trình lại hiệu quả hay không hiệu quả. Theo Yin, nếu câu hỏi nghiên cứu là “bằng cách nào” hoặc “tại sao” thì dùng nghiên cứu trường hợp là lựa chọn ưu tiên (Yin, [15], trang 10). Đó là lý do nghiên cứu này được tiến hành với kiểu nghiên cứu trường hợp cụ thể.

Ý nghĩa của nghiên cứu

Nghiên cứu này trước hết sẽ giúp cho Khoa có những điều chỉnh với hoạt động BDCM sắp tới của Khoa để hoạt động này có ích hơn cho các giáo viên tham gia và sau đó với đơn vị chủ thể- trường Đại học Ngoại ngữ- Đại học Quốc gia Hà Nội. Nếu mô hình kết hợp giữa BDCM và Cộng đồng chuyên môn thành công, hy vọng nó sẽ là kênh tham khảo tốt cho các Khoa khác trong trường có mong muốn đẩy mạnh hoạt động bồi dưỡng chuyên môn và có hình thức hoạt động phù hợp, hiệu quả hơn.